

საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-626

08/07/2019

ქ. თბილისი

ბოლნისის მუნიციპალიტეტში დაბა კაზრეთში სს „RMG Copper“-ის მადნის გამამდიდრებელი ფაბრიკის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ

გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით სს „RMG Copper“-ის მიერ წარმოდგენილია ბოლნისის მუნიციპალიტეტში დაბა კაზრეთში მადნის გამამდიდრებელი ფაბრიკის ექსპლუატაციის პირობების შეცვლის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში და კანონით გათვალისწინებული თანდართული დოკუმენტაცია, რაზეც სამინისტრომ უზრუნველყო საექსპერტო კომისიის შექმნა და სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და შესაბამისი მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ორგანოს საინფორმაციო დაფაზე განთავსება.

სს „RMG Copper“-ის მიერ სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სამინისტროში წარმოდგენილი იქნა ბოლნისის მუნიციპალიტეტში, დაბა კაზრეთში მადნის გამამდიდრებელი ფაბრიკის ექსპლუატაციის პირობების შეცვლის სკოპინგის ანგარიში, სამინისტროს მიერ სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი საკითხები (ბრძანება N2-197).

სს „მადნეულის“ „სპილენძის მადნის მოპოვებასა და სპილენძის კონცენტრატის წარმოებაზე“ 2009 წლის 6 თებერვალს გაიცა გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა N00174 (ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა N13 (30.01.2009)). 2012 წელს სს „მადნეულის“ საფირმო სახელწოდება შეიცვალა „RMG Copper“-ით, რომლის საფუძველზე სამინისტროს მიერ სს „RMG Copper“-ზე გაიცა გარემოზე ზემოქმედების სანებართვო მოწმობა N000055 (20.09.2012). („სს „RMG Copper“-ზე გარემოზე ზემოქმედების სანებართვო მოწმობის გაცემის შესახებ“ საქართველოს გარემოს დაცვის მინისტრის 2012 წლის 20 სექტემბრის ბრძანება Ni-264).

სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის უფროსის 2015 წლის 15 დეკემბრის DES5150000529 ბრძანების საფუძველზე, განხორციელდა ზემოაღნიშნული დასკვნით გათვალისწინებული პირობებისა და გარემოს დაცვის სფეროში მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი ნორმების შესრულების მდგომარეობის შემოწმება. შემოწმების შედეგად გამოვლინდა, რომ სს „RMG Copper“-ის მიერ დარღვეული იყო სანებართვო პირობები და პირობების შესრულებისას გამოვლენილი დარღვევების აღმოფხვრისათვის საქმიანობის განმახორციელებელს განესაზღვრა გონივრული ვადები.

სს „RMG Copper“-ის მიერ პირობები დარღვეული იყო სხვადასხვა მიმართულებით, მათ შორის გამოვლენილი იქნა კომპანიის საქმიანობის შედეგად წყლის რესურსებზე (მდ. მაშავერა, მდ. ფოლადაური და მდ. კაზრეთულა) და ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების საკითხები. ამასთან, დარღვევები გამოვლენილი იქნა ნარჩენების, ხმაურის და სხვა მრავალი მიმართულებით.

ზედაპირულ წყლებზე ზემოქმედების აღკვეთის უზრუნველსაყოფად, წყლის დაბინძურების შესაძლო მოკლე, გონივრული ვადებში აღმოფხვრის მიზნით, მდინარე კაზრეთულას, მდინარე მაშავერას და მდინარე ფოლადაურის დაცვისათვის, სს „RMG Copper“-ს დაევალა კუდსაცავებიდან, წვიმის წყლებით გამოწვეული ჩამდინარე წყლების შესაგროვებელი დრენაჟების, არხების ან/და გამწმენდი მოწყობილობის/ნაგებობის მოწყობა კონკრეტული ვადების გათვალისწინებით. ასევე, კომპანიას სხვა ვალდებულებებთან ერთად დაევალა ფუჭი ქანების სანაყაროებიდან ჩამდინარე წყლების შესაგროვებელი სადრენაჟო სისტემისა და გამწმენდი მოწყობილობის/ნაგებობების მონტაჟი სამინისტროს მიერ განსაზღვრულ გონივრულ ვადებში. შესაბამისად ადმინისტრაციული მიწერილობით კომპანიას დაევალა ზემოაღნიშნული ვალდებულებების შესრულება სამინისტროს მიერ განსაზღვრულ გონივრულ ვადებში.

წარმოდგენილ გზშ-ს ანგარიშს თან ახლავს ინფორმაცია ზემოაღნიშნული ადმინისტრაციული მიწერილობით განსაზღვრული ვალდებულებების შესრულების მდგომარეობის შესახებ.

სს „RMG Copper“-ის მიერ წარმოდგენილი ბოლნისის მუნიციპალიტეტში დაბა კაზრეთში მადნის გამამდიდრებელი ფაბრიკის ექსპლუატაციის პირობების შეცვლის გზშ-ის ანგარიში და თანდართული დოკუმენტაცია განთავსდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და საზოგადოებას მიეცა შესაძლებლობა წარმოედგინა პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნები და მოსაზრებები.

გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის მიზნით წარმოდგენილი დოკუმენტაციით დგინდება, რომ სს „RMG Copper“-ის სამთო-გამამდიდრებელი საწარმოს შემადგენლობაში შედის ღია სამთო სამუშაოების კარიერი (უახლოესი დასახლებული პუნქტი 3,7 კმ) და გამამდიდრებელი ფაბრიკა (უახლოესი დასახლებული პუნქტი 1,7 კმ).

სპილენძის მადნის მოპოვება მადნეულის კარიერზე მიმდინარეობს ბურღვა-აფეთქებითი სამუშაოების მეთოდით. 190 მმ-იანი დიამეტრის ჭაბურღილების ბურღვა ხდება „ტამროკი“ D25KC, „ტამროკი“ D40KC, „ტამროკი“ D45KC და „ინგერსოლანი“ T4 მარკის საბურღი დანადგარებით.

კარიერიდან მოპოვებული მადნის ტრანსპორტირება ხორციელდება გამამდიდრებელ ფაბრიკაში, სადაც ფლოტაციის მეთოდით ხდება მადნის გადამუშავება, ხოლო გადამუშავების შედეგად მიღებული თხევადი ნარჩენი გადაიქაჩება სპილენძის კუდსაცავზე. სამთო სამუშაოების დროს წარმოქმნილი ფუჭი ქანების ტრანსპორტირება ხდება სანაყაროებზე, სადაც შესაბამისი ტექნიკის საშუალებით ხორციელდება სანაყაროების ფორმირება. ამჟამად სს „RMG Copper“-ის ტერიტორიაზე განთავსებულია 4 (ოთხი) სანაყარო, N1 (76,5 ჰა -მოქმედი) N2 (78 ჰა- დახურული), N3 (90 ჰა- მოქმედი) და N4 (60,5 ჰა- მოქმედი).

გამამდიდრებელი საწარმოს ტექნოლოგიური პროცესი მოიცავს მადნის მიმღებ მოედანზე ნედლეულის დაგროვებას, მადნის მსხვილ, საშუალო და წვრილ ფრაქციებად დამსხვრევას, მადნის დაფქვას, ფლოტაციას, შესქელებას, დალექვას, ფილტრაციას,

გაშრობას, კონცენტრატის მიღებასა და დაფასობას, მზა პროდუქციის ჩატვირთვას და ტრანსპორტირებას.

მადნის მიმღებ მოედანზე დაგროვილი მადანი ტრანსპორტის მეშვეობით მიეწოდება სამსხვრევ საამქროს, სადაც წარმოებს მადნის მსხვილად, საშუალოდ და წვრილად დამსხვრევა. დამსხვრეული მადანი დასაფქვავად მიეწოდება წისქვილებს, სადაც ლითონის ბურთულების მეშვეობით ხდება მადნის სველი დაფქვა წისქვილებში 5 მიკრონამდე. დაფქვილი მადანი გადადის ფლოტო მანქანებში, სადაც ტექნოლოგიით გათვალისწინებული რეაგენტების მეშვეობით ხორციელდება ფლოტაციის პროცესი და სპილენძის კონცენტრატის მიღება. ტექნოლოგიით გათვალისწინებული PH=4 ტუტე გარემო მიიღწევა კირის რძის დამატებით, რომელიც მზადდება კირის საამქროში. შემდეგ მიღებული მასა გადადის შესქელების უბნის გავლით საფილტრ-საშრობ განყოფილებაში გასაშრობად, რომლის შემდეგაც მიიღება მზა პროდუქცია-სპილენძის კონცენტრატი. საწარმოს საპროექტო წარმადობაა 2,5 მლნ. ტ/წ.

ფლოტაციის განყოფილება მდებარეობს გამამდიდრებელი ფაბრიკის მთავარ კორპუსში. იგი სამი სექციისაგან შედგება. I და II სექციები მუშაობას განაგრძობენ არსებული რეჟიმით, ამ სექციებზე მიმდინარეობს იოლად და საშუალოდ გასამდიდრებელი მადნების ფლოტაცია. III სექციაზე მიმდინარეობს რთულად გადასამუშავებელი მადნის ფლოტაცია. ფლოტაციის პროცესის დასრულების შედეგად I, II, III სექციების საკონტროლო ფლოტაციის კუდები, აგრეთვე გადანარევი და სანიაღვრე წყლების გადატუმბვა ხდება კუდსაცავში.

სპილენძ-პირიტის კუდსაცავი განლაგებულია გამამდიდრებელი ფაბრიკიდან დაახლოებით 2.5 კმ-ის დაშორებით „ბოლის-ხევის“ ნაკადულის ხეობაში. მიმდებარე რელიეფების აბსოლუტური ნიშნული მერყეობს 700-820 მ-ზე და უფრო ზემოთ. კუდსაცავის დამბის ფორმირება დაწყებულია 685-699 მ-ის ნიშნულების პიონერული დამბით, რომლის ზემოთ განთავსებულია 3 მ. სიმაღლის ცალკეული იარუსების წყება, რომელთა ფორმირება 745,5 მ-მდე განხორციელებულია 1:4 ფარდობითი ქანობით. აღნიშნულ მონაკვეთზე ფორმირებულია სულ 15 სამმეტრიანი იარუსი. 745,5 მ-ის ნიშნულზე დატოვებულია დაახლოებით 70 მეტრი სიგანის ჰორიზონტალური ბაქანი, საიდანაც უკვე 1:6 ფარდობითი ქანობით გაგრძელებულია მომდევნო 16 იარუსის ფორმირება, რომელთა სიმაღლე მერყეობს 3-4 მ-ის ფარგლებში. დღეისათვის კუდსაცავი ვერტიკალურ სიმაღლეში შეადგენს დაახლოებით 159 მეტრს, ხოლო დაქანებით 900 მ-მდე, მას უკავია დაახლოებით 70 ჰექტარი ფართობი და დალექილია დაახლოებით 50 მილიონი ტონა ნარჩენი მასა (კუდები).

გზმ-ში წარმოდგენილი ინფორმაციით მიმდინარეობს კუდსაცავის 36-ე იარუსის ფორმირება, იარუსის სიმაღლე მერყეობს 8 მ-დე. საპროექტო მონაცემებით დაგეგმილია ასევე 8 მ სიმაღლის 37-ე იარუსის ფორმირება.

სს „RMG Copper“-ს დაგეგმილი აქვს ბექთაქარის საბადოზე შპს „არემჯი აურამაინზე“ გაცემული სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზიის ფარგლებში მოპოვებული ოქრო-პოლიმეტალური მადნის გადამუშავება სს „RMG Copper“-ის გამამდიდრებელი ფაბრიკის III სექციაზე, რომელიც დამატებით აღიჭურვება ბექთაქარის საბადოს წიაღისეულის გადამუშავებისთვის სპეციალურად შემუშავებული ტექნოლოგიური სქემის შესაბამისად. ბექთაქარის ოქრო-პოლიმეტალურ საბადო მდებარეობს ბოლნისის რაიონში, დაბა კაზრეთიდან დაახლოებით 18 კმ მანძილზე ჩრდილო-აღმოსავლეთის მიმართულებით.

ბექთაქარის საბადოზე ოქროს მინერალიზაცია ორი ტიპით არის წარმოდგენილი:

- ოქრო-პოლიმეტალური მინერალიზაცია;

- მინერალიზაცია, რომელიც დაკავშირებულია კვარც-კალიუმის მინდვრის შპატთან მეტასომატიტებთან და ბარიტიზაციასთან („მეორადი კვარციტების“ მცირესულფიდური ფაციესები ოქროს მინერალიზაციით ობიექტზე „კლდოვანი“).
- გზმ-ის ანგარიშის მიხედვით, სს „RMG Copper“-ს დაგეგმილი აქვს ბექთაქარის საბადოდან მოპოვებული ოქრო-პოლიმეტალური მადნის გადამუშავება. აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით კომპანია განიხილავდა 3 ალტერნატივას:
- ოქრო-პოლიმეტალური მადნების გადამუშავების პირველი ალტერნატიული ვარიანტით განიხილებოდა ბექთაქარის საბადოზე მოპოვებული მადნის სრული ციკლით გადამუშავება ადგილზე, ბექთაქარის საბადოს მიმდებარედ, სალიცენზიო ტერიტორიის ფარგლებში.
 - მეორე ალტერნატიული ვარიანტის სახით აგრეთვე განიხილებოდა საბადოდან მოპოვებული მადნის ტრანსპორტირება სომხეთის რესპუბლიკაში, სადაც უკვე არსებობს გამამდიდრებელი ფაბრიკა, რომელიც აღჭურვილია ბექთაქარის საბადოს წიაღისეულის გადამუშავებისთვის სპეციალურად შემუშავებული ტექნოლოგიური სქემის შესაბამისად.
 - მადნების გადამუშავების მესამე ალტერნატიული ვარიანტით განიხილებოდა ბექთაქარის საბადოს ოქრო-პოლიმეტალური მადნის გადამუშავება სს „RMG Copper“-ის გამამდიდრებელი ფაბრიკის III სექციაზე, რომელიც დამატებით აღჭურვება ბექთაქარის საბადოს წიაღისეულის გადამუშავებისთვის სპეციალურად შემუშავებული ტექნოლოგიური სქემის შესაბამისად.

ალტერნატივების განხილვის შემდგომ გარემოსდაცვითი კუთხით შერჩეულ იქნა მესამე ალტერნატიული ვარიანტი.

გზმ-ის ანგარიშის მიხედვით ბექთაქარის საბადოზე მადნის მოპოვება განხორციელდება შახტური მეთოდით. შესასვლელი (გამხსნელი) გვირაბების, პანდუსების და კვერშლაგების გაყვანა მოხდება ბურღვა-აფეთქებითი სამუშაოების გამოყენებით. ასევე ბურღვა-აფეთქებითი სამუშაოების გამოყენებით იწარმოებს შტრეკების, პანელების, მადნის მოსაპოვებლად მოსამზადებელი სანგრევებისა და სხვა გვირაბების გაყვანა. შესასვლელი (გამხსნელი) გვირაბების და პანდუსების გაყვანისას 114 მმ დიამეტრის შპურები გაიბურღება ITH ტიპის ბურღით. დანარჩენი სამთო მოსამზადებელი და მოსაპოვებელი სამუშაოები იწარმოებს 44 მმ დიამეტრზე გაბურღული შპურებით.

ბექთაქარის საბადოდან მოპოვებული ოქრო-პოლიმეტალური მადნის ტრანსპორტირებისთვის გამოყენებული იქნება არსებული გზები. ქვეში-ძემენარიანი-ტანძიის შ-155 გზა, ფონიჭალა-მარნეული-გუგუთის ს-6 გზის და გამამდიდრებელი კომბინატის ადგილობრივი მნიშვნელობის გზები.

სს „RMG Copper“-ის გამამდიდრებელი ფაბრიკის III სექცია დამატებით აღჭურვება ბექთაქარის საბადოს წიაღისეულის გადამუშავებისთვის სპეციალურად შემუშავებული ტექნოლოგიური სქემის შესაბამისად. ვინაიდან ბექთაქარის მადნის გადამუშავების ყოველთვიური მოცულობა შეადგენს 10 000 ტონას თვეში, რომლის გადამუშავებას 14 დღე-ღამე სჭირდება, კალენდარული თვის დანარჩენ დროს გადამუშავდება მადნეულის და საყდრისის საბადოების მიმდინარე სპილენძის მადნები. გამამდიდრებელი ფაბრიკის პირველ და მეორე სექციებზე კვლავ გადამუშავდება მადნეულის და საყდრისის საბადოების მიმდინარე სპილენძის მადნები, გამამდიდრებელი ფაბრიკის მოქმედი ტექნოლოგიური ციკლის შესაბამისად. ბექთაქარის საბადოს ოქრო-პოლიმეტალური მადნის გადამუშავებისთვის მადნის გამამდიდრებელი ფაბრიკის III სექციის ფლოტაციის უბანზე დამატებით მოეწყობა 1 სექცია, საფილტრ-საშრობ განყოფილებაში დამონტაჟდება 2 ცალი ახალი ფილტრი, გამამდიდრებელი ფაბრიკის მიმდებარედ მოეწყობა 2 შემსქელებელი რეზერვუარი და დაემატება რეაგენტების წერტილები.

საწარმოს ტექნოლოგიური პროცესის და მისი დამხმარე ნაგებობების ელექტრო ენერგიით უზრუნველყოფის მიზნით სს „RMG Copper“-ის ბალანსზე იმყოფება ქვესადგური „მადნეული 110/10/6 კვ“, რომელიც აშენებულია 1974 წელს, საწარმოს ტერიტორიაზე ზღვის დონიდან 750 მ სიმაღლეზე და მდებარეობს შემდეგ კოორდინატებში X- 452171;Y- 4580909; X- 452170;Y- 4580884; X- 452172;Y- 4580854; X- 452062;Y- 4580848. ქვესადგურის ტერიტორია შემოსაზღვრულია რკინა-ბეტონის კონსტრუქციით, რომლის შიდა პერიმეტრი მომანდაგებულია ქვიშით და მოწყობილია ბეტონის საფარი.

აღსანიშნავია, რომ ფაბრიკის III სექციაზე დამატებითი ხაზის მოწყობით არ იცვლება საწარმოს საპროექტო წარმადობა, რომელიც შეადგენს 2,5 მლნ. ტონას წელიწადში. აღნიშნულიდან გამომდინარე უცვლელი რჩება კუდსაცავზე აკუმულირებული კუდების მოცულობა.

გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით წარმოდგენილ გზშ-ის ანგარიშში მოცემული ინფორმაციით, საწარმოს ექსპლუატაციის პროცესში მცენარეულ და ცხოველთა გარემოზე ზემოქმედებას ადგილი არ აქვს. როგორც გზშ-ის ანგარიშშია აღნიშნული, საწარმოს ტერიტორია დიდი ხნის განმავლობაში განიცდის მნიშვნელოვან ტექნოგენურ დატვირთვას. ტერიტორიაზე წარმოდგენილია მხოლოდ ხელოვნურად გაშენებული ხე-მცენარეები (ძირითადად აკაციის ხე, წიწვოვანი ხე, მცირე ბუჩქნარი). ტერიტორიაზე არ არის მცენარეთა და ცხოველთა დაცული სახეობები. რადგან საწარმოო ტერიტორია ცხოველთა სახეობების მრავალფეროვნებით არ გამოირჩევა და ძირითადად წარმოდგენილია მხოლოდ სინანტროპული სახეობები.

სს „RMG Copper“-ის სამთო მოპოვებითი და მადნის გადამამუშავებელი საწარმოს შერჩეულ ტერიტორიებზე მოწყობილია ნარჩენების ორგანიზებული შეგროვების ადგილები, როგორებიცაა ჯართი (ლითონის ნარჩენები), პლასტმასი, გამოყენებული საბურავები და ხის მასალები. სს „RMG Copper“ -ის ტერიტორიაზე დასრულებულია გამოყენებული ზეთების სახიფათო ნარჩენების ორი უბნის მშენებლობა: მოწყობილია დაახლოებით 80 მ² ფართის ღია ფარდული. იგი წარმოადგენს ფოლადით აგებულ კონსტრუქციას.

სს „RMG Copper“-ი სრულად იყენებს მჟავე კარიერული წყლების მოცულობას საწარმოო მიზნებისათვის, საიდანაც ცემენტიზაციის გზით ხდება სპილენძის კონცენტრატის მიღება. საწარმოს გააჩნია ჩაკეტილი ტექნოლოგიური ციკლი, რაც სრულად უზრუნველყოფს ზედაპირული წყლის ობიექტების დაცვას ჩამდინარე წყლებით დაბინძურებისგან.

ზედაპირული წყლების დაბინძურების წყაროების გათვალისწინებით დადგენილია დაბინძურების წერტილოვანი წყაროები, საიდანაც 2 წერტილოვანი ჩაშვება მოხდება გამწმენდი ნაგებობების დადგენილ ვადაში მოწყობის შემდგომ და ჯამში იქნება ჩაშვების 3 წერტილი.

ჩაშვება №1 - სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო ჩამდინარე წყლების ჩაშვება (დაგეგმილი);

ჩაშვება №2 - სანიაღვრე-სადრენაჟო („კასკადში“ დაგროვილი) ჩამდინარე წყლების ჩაშვება.

ჩაშვება №3 - ფუჭი ქანების №4 სანაყაროდან დრენირებული ჩამდინარე წყლების ჩაშვება (დაგეგმილი).

კაზრეთულა-კასკადების შემთხვევაში, წყლის შეგროვების, დალექვის და გაწმენდის მიზნით მოწყობილია 3 საფეხურიანი სალექარების კასკადი, რომლის პირველ საფეხურზე ხდება კირის რძის მიწოდება, რომელიც უზრუნველყოფს კასკადში შეკრებილი წყლების ნეიტრალიზაციას საჭიროების შემთხვევებში. გზმ-ის ანგარიშის თანახმად, განხორციელებული მონიტორინგის (კვლევის) პროცესში, იმ შემთხვევაში თუ კირის საშუალებით ჩატარებული ნეიტრალიზაცია არ იქნება საკმარისი დადგენილი ნორმების უზრუნველსაყოფად კასკადებზე დამატებით მოეწყობა შესაბამისი ტიპის ქიმიური გამწმენდი ნაგებობა.

მე-4 სანაყაროდან დრენირებულ ჩამდინარე წყლების გაწმენდისათვის დაგეგმილია ქიმიური გამწმენდი ნაგებობა, რომლის კონცეპტუალური შემადგენლობა შემდეგნაირია: მაღალი სიმკვრივის კირის ლამის გაწმენდის სისტემა (Lime HDS); მიკრო ფილტრაცია და უკუოსმოსი (MF/RO); ნარჩენი ლამის მოშორება.

მაღალი სიმკვრივის კირის ლამის გაწმენდის სისტემა (Lime HDS) უზრუნველყოფს სულფატების დონის საგრძნობლად დაწევას და მძიმე მეტალების მოცილებას. სავარაუდოა, რომ ამ სისტემის საშუალებით მიიღწევა ყველა კომპონენტის ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციაზე დაყვანა გარდა მაგნიუმისა და სულფატებისა. მიკროფილტრაცია და უკუოსმოსი უზრუნველყოფს სულფატების, მაგნიუმის კონცენტრაციას შემდგომი გაწმენდისათვის. ნარჩენი ლამის მოშორების სისტემა დაამუშავებს დარჩენილ მაღალი სიმკვრივის ლამს, მიკროფილტრში დარჩენილ მყარ ნაწილაკებს და ბიოლოგიურ მყარ ნაწილაკებს, რომლებიც გადაიტვირთება საფილტრ პრესში. გამომშრალი ლამი, მისი შემადგენლობიდან გამომდინარე, განთავსდება ფუჭი ქანის სანაყაროზე ან კუდსაცავზე ან სპილენძის მაღალი შემცველობის შემთხვევაში დაბრუნდება გამამდიდრებელი ფაბრიკის საწარმოო პროცესში. გაწმენდილი წყლის ჩაშვება მოხდება მდ. კაზრეთულაში.

გზმ-ის ანგარიშში მოცემული ინფორმაციით, გარდა დაგეგმილი გამწმენდი ნაგებობების მოწყობისა, კაზრეთულას დაბინძურების თავიდან აცილების მიზნით, კუდსაცავის დრენირებული წყლების დამბის ძირში აშენდა 2 ერთეული წყლის შემკრები რეზერვუარი, თითოეული 1000 მ³ მოცულობის, აქედან ერთი ავზი უზრუნველყოფს დამბაში მოხვედრილი წვიმის წყლებით გამოწვეული ჩამდინარე და დრენირებული წყლების შეგროვებას და მის გადატუმბვას კუდსაცავში ახალი 250 მმ დიამეტრის პოლიეთილენის მილსადენით, ხოლო მეორე ავზში შეგროვდება კუდსაცავის ძირში გაყვანილი სადრენაჟო კოლექტორიდან გამომავალი წყალი, რომელიც ასევე მეორე, 200 მმ დიამეტრის ანალოგიური მილსადენის საშუალებით გადაიტუმბება კუდსაცავში, რომელიც ჩართული იქნება საწარმოო ჩაკეტილ ციკლში.სს „RMG Copper“-ის ანგარიშისა და თანდართული ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტის განხილვის საფუძველზე, გაკეთდა შემდეგი დასკვნები და რეკომენდაციები:

გზმ-ს ანგარიშის შესაბამის თავებში ასახულია ობიექტის ფუნქციონირებით გამოწვეული ზეგავლენა ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე მისი უმთავრესი ასპექტების გათვალისწინებით;

იდენტიფიცირებულია საწარმოს მავნე ნივთიერებათა გამოყოფის და გაფრქვევის წყაროები, ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მავნე ნივთიერებების შემადგენლობა, მათი რაოდენობრივი მაჩვენებლები და გაფრქვევის სხვა პარამეტრები;

ობიექტის ექსპლუატაციისას ატმოსფერულ ჰაერში გაიფრქვევა შემდეგი მავნე ნივთიერებები: რკინის ოქსიდი, მანგანუმის და მისი მანგანუმის ნაერთები, აზოტის ოქსიდები, ქლორწყალბადოვანი, გოგირდმჟავა, გოგირდწყალბადი, ნახშირბადის

მონოქსიდი, აირადი ფტორიდები, სუსტად ხსნადი ფტორიდები, ნაჯერი ნახშირწყალბადები (C₁₂-C₁₉ ფრაქცია), შეწონილი ნაწილაკები, არაორგანული მტვერი (70-20% SiO₂).

გაბნევის ანგარიშის თანახმად, რომელშიც ფონურ მონაცემად გათვალისწინებულია ახლომდებარე შპს RMG Gold-ის ყველა იდენტური მავნე ნივთიერებების გაფრქვევების მქონე წყარო (ქიმიური ლაბორატორიის სამსხვრევის გამწოვი, ჩაყრა სამსხვრევში ავტოთვითმცლელით, სამსხვრევი კომპლექსი), ობიექტზე არსებული ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონარული წყაროების (მადის მიმღების ბუნკერი, მსხვილი სამსხვრევის სკრუბერის მილი, საშუალო და წვრილი სამსხვრევის სკრუბერის მილი, მექანიკური საამქრო, მთავარის კორპუსის სააკუმულაციო ბუნკერის სკრუბერის მილი, სპილენძის კონცენტრატის ჩატვირთვა ბიგ ბეგებში, კირის ნახევრად ღია საწყობი, კირის საამქროს გამწმენდის მილი, ელ. მექანიკური საამქროს შედუღების პოსტი, ნავთობბაზა, შედუღების პოსტები 1 და 2, მყარი სინჯების საშრობი, მყარი სინჯების ლაბორატორია (წისკვილი), ფეთქი მასალების მომზადების უბანი, ახალი ავტოგასამართი სადგური, მძიმე ტექნიკის სარემონტო, ქიმიური ლაბორატორია (6 წყარო), სანაყაროები 1, 3 და 4) ერთდროული ფუნქციონირების შედეგად, ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული არცერთი ზემოაღნიშნული მავნე ნივთიერების, მათ შორის ჯამური ზემოქმედების მქონე ნივთიერებათა ჯგუფების, კონცენტრაცია არ აჭარბებს ნორმით დადგენილ დასაშვებ მნიშვნელობას ობიექტიდან 500 მ-იანი რადიუსის საზღვარზე და არც უახლოეს დასახლებულ პუნქტთან მიმართებით (დაახლოებით 1.7 კმ გადამამუშავებელი ფაბრიკიდან). შესაბამისად, მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების მიღებული რაოდენობები კვალიფიცირდება ზღვრულად დასაშვებ გაფრქვევებად.

გზშ-ს ანგარიშს თან ერთვის საქმიანობის გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა, გარემოზე მოსალოდნელი ნეგატიური ზემოქმედებების შემარბილებელი ღონისძიებები, ავარიული სიტუაციების რეაგირების გეგმა, დასკვნები და რეკომენდაციები.

გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის მიზნით დაწყებული ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, 2019 წლის 10 მაისს ბოლნისის მუნიციპალიტეტის, დაბა კაზრეთის საზოგადოებრივი ცენტრის შენობაში გაიმართა აღნიშნული პროექტის საჯარო განხილვა, რომელზესაც ესწრებოდნენ სამინისტროს, სს „RMG Copper“-ის, ააიპ „მწვანე ალტერნატივას“, ააიპ „საყდრისის კომიტეტი კულტურული მემკვიდრეობისთვის“ წარმომადგენლები და დაბა კაზრეთის მაცხოვრებლები.

გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის მიზნით სამინისტროში დაწყებული ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე საზოგადოების მხრიდან (ააიპ “მწვანე ალტერნატივას” მიერ) წარმოდგენილი იყო შენიშვნები და კომენტარები საქმიანობასთან დაკავშირებით. აღნიშნული შენიშვნები განხილულ იქნა სამინისტროს მიერ, რის შედეგადაც არგუმენტირებული მოსაზრებები გათვალისწინებული იქნა წარმოების პროცესში და აისახა შესასრულებლად სავალდებულო პირობების სახით, ხოლო ის შენიშვნები რომელთა გათვალისწინებაც არ მოხდა ცხრილის სახით შესაბამისი დასაბუთებით თან ერთვის გარემოსდაცვით გადაწყვეტილებას.

აღნიშნული გზშ-ის ანგარიში განიხილეს შესაბამისმა ექსპერტებმა და სპეციალისტებმა გარემოსდაცვითი შეფასების სხვადასხვა მიმართულებით, რომელთა დასკვნების შეჯერებისა და წარმოდგენილი დოკუმენტაციის შეფასების, ასევე გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-12 მუხლის და მე-5 მუხლის მე-12 ნაწილის საფუძველზე,

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. გაიცეს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება ბოლნისის მუნიციპალიტეტში დაბა კაზრეთში სს „RMG Copper“-ის მადნის გამამდიდრებელი ფაბრიკის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე.
2. ძალადაკარგულად გამოცხადდეს, სს „მადნეულის“ „სპილენძის მადნის მოპოვებასა და სპილენძის კონცენტრატის წარმოების საქმიანობის გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემის შესახებ“ საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების მინისტრის 2009 წლის 3 თებერვლის N62 და “სს „RMG Copper“-ზე გარემოზე ზემოქმედების სანებართვო მოწმობის გაცემის შესახებ” საქართველოს გარემოს დაცვის მინისტრის 2012 წლის 20 სექტემბრის Ni-264 ბრძანებები;
3. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
4. სს „RMG Copper“-მა საქმიანობის განხორციელება უზრუნველყოს წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის, ტექნოლოგიური სქემის, გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების და ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმების, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმის, დასკვნებისა და რეკომენდაციების შესაბამისად. ასევე უზრუნველყოს სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის 2018 წლის 13 მარტის N000904 ადმინისტრაციული მიწერილობით განსაზღვრული გასატარებელი ღონისძიებების შესრულება;
5. სს „RMG Copper“-მა ბექთაქარის საბადოდან მოპოვებული მადნის გადამუშავების დაწყებამდე უზრუნველყოს ნედლეულის/მასალის, მზა პროდუქციის ტრანსპორტირების მარშრუტის და სქემის, ასევე სატრანსპორტო გზების მორწყვის პერიოდულობისა და გრაფიკის სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოდგენა. ტრანსპორტირება განხორციელოს აღნიშნული შეთანხმების შესაბამისად. ამასთან, ბექთაქარის საბადოდან მადნის ტრანსპორტირება განხორციელოს ძარაგადახურული ავტოტრანსპორტით, ხოლო დასახლებულ პუნქტებში არ დაუშვას დაბინძურებული ავტოსატრანსპორტო საშუალებების გადაადგილება.
6. სს „RMG Copper“-მა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან ერთი თვის ვადაში უზრუნველყოს ზედაპირული და მიწისქვეშა (გრუნტის) წყლების მონიტორინგის განახლებული გეგმის სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოდგენა, სადაც მონიტორინგის წერტილებთან ერთად გათვალისწინებული იქნება კადმიუმის და მანგანუმის მონიტორინგის სიხშირე -ზედაპირული წყლის ობიექტებზე თვეში ორჯერ, ხოლო სანიაღვრე წყლებზე - 3 თვეში ერთხელ. მონიტორინგი განხორციელოს შეთანხმებული გეგმის შესაბამისად.
7. სს „RMG Copper“-მა ფუჭი ქანების სანაყაროებიდან ჩამდინარე წყლების შესაგროვებელი სადრენაჟო სისტემის, შემკრები ავზებისა და შესაბამისი ნაგებობების მოწყობა უზრუნველყოს 2020 წლის 31 მარტამდე. აღნიშნული ვალდებულების დადგენილ ვადაში შესრულებისათვის უზრუნველყოს ზემოაღნიშნული სისტემებისა

და დანადგარების პარამეტრების, გაწმენდის სქემის და ეფექტურობის შესახებ დეტალური ინფორმაციის სამინისტროში წარმოდგენა;

8. **სს „RMG Copper“-მ** მე-4 სანაყაროდან დრენირებული ჩამდინარე წყლების გაწმენდისათვის დაგეგმილი ქიმიური გამწმენდი ნაგებობის მოწყობამდე უზრუნველყოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ დადგენილი პროცედურების დაცვა;
9. **სს „RMG Copper“-მა** გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან სამი თვის ვადაში უზრუნველყოს სანაყაროებთან (პირველი, მე-2, მე-3 და მე-4) დაკავშირებით, მათ შორის მათი სტაბილიზაციის ღონისძიებების შესახებ დამატებითი დეტალური ინფორმაციის სამინისტროში წარმოდგენა;
10. **სს „RMG Copper“-მა** ექსპლუატაციის ეტაპზე სრულად განახორციელოს ყოველდღიური ვიზუალური და წნევის კონტროლი მილსადენებზე და ჰერმეტიზაციის სისტემებზე. ასევე ექსპლუატაციის ეტაპზე უზრუნველყოს კუდსაცავის უსაფრთხოების მონიტორინგი და აწარმოოს საჭირო გაზომვები თვეში ერთხელ;
11. **სს „RMG Copper“-მა** საწარმოო ტერიტორიაზე წარმოქმნილი საკანალიზაციო წყლების გარემოში მოხვედრისგან დაცვის მიზნით 2020 წლის 31 დეკემბრამდე დაასრულოს სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო ჩამდინარე წყლების ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობა;
12. **სს „RMG Copper“-მა** უზრუნველყოს ზედაპირული წყლის ობიექტებში ჩამდინარე წყლებთან ერთად ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების (ზდჩ) ნორმების დაცვა და შესაბამისად, დადგენილი ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების ნორმების შესრულება;
13. **სს „RMG Copper“-მა** კარიერული მჟავე წყლების ზედაპირული წყლის ობიექტში ჩაშვებისაგან სრულად დასაცავად, კარიერული მჟავე წყლების შეკრების, დიფუზიური ჩამონადენების აკუმულირების და ტექნოლოგიურ ციკლში დაბრუნების მიზნით **2019 წლის 31 დეკემბრამდე უზრუნველყოს** მჟავე კარიერული წყლების რეზერვუარის მოწყობა. იმ შემთხვევაში, თუ არ მოხდება კარიერული მჟავე წყლების სრულად გამოყენება ტექნოლოგიურ ციკლში, 2019 წლის 31 დეკემბრამდე განახორციელოს ჩამდინარე წყლების გამწმენდი (კარიერული მჟავე წყლების) სისტემის მოწყობა „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ დადგენილი პროცედურების შესაბამისად.
14. **სს „RMG Copper“-მა** 2020 წლის 31 დეკემბრამდე უზრუნველყოს საწარმოს ასპირაციული სისტემის სრული რეაბილიტაცია და გამწმენდი დანადგარების შეცვლა თანამედროვე ტიპის სახელოებიანი ფილტრებით. ამავე ვადაში უზრუნველყოს ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების განახლებული პროექტის სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოდგენა;
15. **სს „RMG Copper“-მა** უზრუნველყოს ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტით სამინისტროსთან შეთანხმებული გამოყოფის და გაფრქვევის წყაროების პარამეტრების დაცვა და შესაბამისად, დადგენილი ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების შესრულება.
16. **სს „RMG Copper“-მა** გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან ერთი თვის ვადაში უზრუნველყოს სატრანსპორტო გზების მორწყვის პერიოდულობისა და

გრაფიკის სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოდგენა, სადაც გათვალისწინებული იქნება ექსპლუატაციის ეტაპზე ცხელ ან/და მშრალ ამინდებში ძირითადი სატრანსპორტო (შიდა კარიერული და საავტომობილო) გზების მორწყვის საკითხები.

17. სს „RMG Copper“-მა საქმიანობის ფარგლებში დაგეგმილი რეკულტივაცია განახორციელოს „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენების და რეკულტივაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის №424 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტით გათვალისწინებული მოთხოვნების შესაბამისად ხოლო რეკულტივაციის ღონისძიებების და შესრულებული სამუშაოების შესახებ ინფორმაციის სამინისტროში წარმოდგენა განახორციელოს წელიწადში ერთხელ;
18. სს „RMG Copper“-მა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან 3 თვის ვადაში უზრუნველყოს ნარჩენების მართვის განახლებული გეგმის სამინისტროსთან შეთანხმება საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის 2015 წლის 4 აგვისტოს N211 ბრძანების შესაბამისად. ხოლო განახლებული გეგმის შეთანხმებამდე ნარჩენების მართვა განახორციელოს გზმ-ის ანგარიშის შესაბამისად.
19. სს „RMG Copper“-მა ბექთაქარის საბადოდან მოპოვებული მადნის გადამუშავების დაწყებისთანავე დაუყოვნებლივ აცნობოს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს;
20. გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების სხვა პირზე გადაცემის შემთხვევაში გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გადაცემა განახორციელოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ დადგენილი წესით;
21. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს სს „RMG Copper“-ს;
22. ბრძანება ძალაში შევიდეს სს „RMG Copper“-ის მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
23. ბრძანების ძალაში შესვლიდან 5 დღის ვადაში გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ბოლნისის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ან/და წარმომადგენლობითი ორგანოს საინფორმაციო დაფაზე;
24. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

მინისტრი